

---

**Obec Šamudovce, Šamudovce 99, 072 01 Pozdišovce**

IČO: 00325864, DIČ: 2020499470, Okres: Michalovce

[www.obecsamudovce.sk](http://www.obecsamudovce.sk)



---

# **PROGRAM ROZVOJA OBCE**

## **ŠAMUDOVCE**

**na roky 2023-2028**

---





## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

### PROGRAM ROZVOJA OBCE ŠAMUDOVCE NA ROKY 2023-2028

<b>Plánovacie obdobie</b>	2023-2028+ (do schválenia nového rozvojového dokumentu)
<b>Schvaľovací orgán / orgány</b>	Obecné zastupiteľstvo obce Šamudovce
<b>Identifikácia územnej/-ných samospráv/-y, pre ktorý/-é sa dokument spracováva</b>	Obec Šamudovce IČO: 00325864 DIČ: 2020499470 Kraj: Košický samosprávny kraj Okres: Michalovce
<b>Dátum schvaľovania</b>	15.3.2023
<b>Forma spracovania</b>	Externý spracovateľ s pomocou projektového tímu vytvoreného z poslancov a pracovníkov samosprávy obce, s účasťou obce v rámci dotazníkového prieskumu obyvateľov v rámci fázy spracovania dokumentu.
<b>Gestor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje</b>	Emil Ircha, starosta obce Obecný úrad, Šamudovce 99, 072 01 Pozdišovce 0911 276 705 <a href="mailto:starosta@obecsamudovce.sk">starosta@obecsamudovce.sk</a>
<b>Koordinátor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje</b>	PhDr. Vladimíra Pazderová, PhD. Horovce 354, 02062 0907703218 <a href="mailto:vladimira.pazderova@a-w-a.eu">vladimira.pazderova@a-w-a.eu</a>
<b>Členovia tímov pracovných skupín podľa jednotlivých tém</b>	<u>Hospodárska skupina:</u> Jana Lebedová Mgr. Ivana Pavlíková  <u>Sociálna skupina:</u> Mgr. Alena Andrejková Branislav Pavlov Bc. Ingrid Hujdičová  <u>Environmentálna skupina:</u> Helena Denková Jana Dziaková
<b>Obdobie spracovania dokumentu</b>	03/2023 - 04/2023
<b>Financovanie spracovania dokumentu</b>	Financované z vlastných zdrojov obce Šamudovce
<b>Adresa zverejnenia PHRSR na napr. webovom sídle zadávateľa tvorby stratégie ( obcí, miest, VÚC)</b>	<a href="http://www.obecsamudovce.sk">www.obecsamudovce.sk</a>



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

### Súlad s legislatívou

Program rozvoja obce je spracovaný v súlade so Zákonom o podpore regionálneho rozvoja č. 539/2008 Z.z. zo dňa 4.11.2008 v znení Zák. č. 309/2014 Z.z., 378/2016 Z.z., 313/2018 Z.z., 221/2019 Z.z.



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

### ČASŤ 1 - ÚVOD

Program rozvoja obce Šamudovce predstavuje strednodobý plánovací a strategický dokument, ktorého spracovanie bolo motivované predovšetkým snahou o koncepčné, cieľavedomé a transparentné riadenie obce s cieľom hľadania efektívnych spôsobov riešenia problémov a potrieb rozvoja obce Šamudovce.

Rozvojový dokument je spracovaný podľa odporúčaní *Metodiky tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart rozvoja*, v zmysle zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v NSRR, zohľadňujúc ciele a priority ustanovené v programe rozvoja Žilinského samosprávneho kraja. PRO zohľadňuje záväzné časti územnoplánovacej dokumentácie regiónu a obce Šamudovce.

Obec Šamudovce sa pre vypracovanie rozvojového dokumentu rozhodla nielen z dôvodu legislatívnych požiadaviek, ale predovšetkým kvôli správne definovaniu aktuálnych problémov, nedostatkov obce a verejného života a snahe o zameranie sa na stanovenie vhodných prioritných oblastí a konkrétnych projektov s cieľom nájdenia vhodných riešení. Dokument tak predstavuje súhrn cielených aktivít, navrhnutý za účelom oživenia sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Šamudovce.

Program rozvoja obce Šamudovce je rozdelený do štyroch hlavných častí, v súlade s aktuálne platnou metodikou:

- analytická časť obsahuje hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhady jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia v nadväznosti na existujúce stratégie a koncepcie, ako aj definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce.
- strategická časť je zameraná na definíciu stratégie rozvoja obce a určenie hlavných smerov, priorít a cieľov rozvoja obce s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja obce,
- realizačná a implementačná časť sa zameriava na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia, organizačné zabezpečenie realizácie, systém monitorovania a hodnotenia plnenia PRO, stanovenie merateľných ukazovateľov,
- finančná časť poskytuje pohľad na finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

Program rozvoja obce je otvorený dokument, je teda možné ho dopĺňať a meniť na základe aktuálnych potrieb, po schválení obecným zastupiteľstvom. V dôsledku toho predstavuje dokument vhodný nástroj regionálneho rozvoja, ktorý adekvátne reaguje na aktuálne otázky.

<b>1.1. Inštitucionálne východiská (legislatíva, kompetencie, partneri a inštitucionalizované štruktúry partnerstiev),</b>	
<b>1.1.1. Legislatíva upravujúca tvorbu a implementáciu PHRSR</b>	<i>Zákon č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, Metodika a inštitucionálny rámec tvorby verejných stratégií schváleného uznesením vlády SR č. 197/2017 z 26. apríla 2017</i>
<b>1.1.2. Rozhodovacie kompetencie v oblasti tvorby a implementácie PHRSR</b>	<i>Obecné zastupiteľstvo obce Šamudovce</i>
<b>1.1.3. Partneri</b>	<b>Dotknutá verejnosť</b> <i>Obyvatelia obce Šamudovce s trvalým i prechodným pobytom na území obce Obyvatelia okolitých obcí Návštevníci obce Právnické a fyzické osoby pôsobiace na území obce Ľudia pracujúci na území obce Záujmové združenia, spolky a organizácie pôsobiace na území obce</i>
	<b>Hlavní aktéri rozvoja</b> <i>Štátne orgány Košícky samosprávny kraj Okresný úrad Michalovce Obec Lastomír, Laškovce, Krásnovce, Pozdišovce, Vrbnica ako susedné obce Michalovce</i>
	<b>Hlavní sociálno-ekonomickí partneri</b> <i>Verejnosť - dotazníkové prieskumu sa zúčastnilo 16 občanov.</i>
<b>1.2. Obsahové východiská</b>	
<b>1.2.1. Zdôvodnenie potreby spracovania PHRSR</b>	<ul style="list-style-type: none"><li><i>Legislatívny dôvod - povinnosť vyplývajúca zo zákona,</i></li><li><i>Politický dôvod - záujem obce o zlepšenie kvality života občanov a podmienok pre ekonomické aktivity v obci, ako aj snaha o zavedenie efektívneho systému strategického riadenia rozvoja obce,</i></li><li><i>Objavenie sa nových výziev, problémov či impulzov rozvoja obce,</i></li><li><i>Naplnenie podmienok pre prístup k finančným a iným zdrojom.</i></li></ul>



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

<b>1.2.2. Definícia územia pre spracovanie PHRSR a územnej štruktúrácie stratégie PHRSR</b>	<i>Obec Šamudovce, okres Michalovce, Košický samosprávny kraj</i> <i>Kataster obce je tvorený plochou 4,84 km<sup>2</sup>. Územie obce nie je vnútorne štruktúrované, preto PRO rozpracováva stratégiu rozvoja obce ako celku, bez akéhokoľvek ďalšieho členenia.</i>
<b>1.2.3. Relevantné vstupy z nadradených programových a strategických dokumentov</b>	<i>Národná stratégia regionálneho rozvoja SR</i> <i>Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016-2022</i> <i>Stratégia rozvoja vidieka Košického samosprávneho kraja</i> <i>Adaptačná stratégia na dôsledky zmeny klímy v Košickom kraji</i> <i>Regionálna inovačná stratégia</i> <i>Operačné programy 2014-2020 - IROP, PRV, KŽP, LZ.</i>
<b>1.2.4. Informácia o procese participatívnej tvorby PHRSR</b>	<i>OZ schválilo zámer spracovania Programu rozvoja obce na svojom zasadnutí dňa 15.3.2023. Za vypracovanie dokumentu zodpovedá PhDr. Vladimíra Pazderová, PhD. Spracovateľ a zadávateľ projektu sa v úvodnej fáze dohodli na rozdelení úloh pri príprave dokumentu nasledovne:</i> <ol style="list-style-type: none"><li><i>1. Gestorom projektu je starosta obce - Emil Ircha, ktorý zodpovedá za vytvorenie pracovných skupín tvorby PRO a zostavenie projektového tímu.</i></li><li><i>2. Spracovateľ dokumentu pripraví východiskovú analýzu podmienok a potrieb prípravy a spracovania PRO, na základe čoho sa rozdelia úlohy v rámci jednotlivých pracovných skupín.</i></li><li><i>3. Spracovateľ zozbiera potrebné informácie z verejne dostupných zdrojov alebo priamo od obce ako vstupy pre spracovanie analytickej časti dokumentu. Nový Program rozvoja obce bude plne v súlade so zákonom č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, pričom bude prispôbený plne na podmienky obce. V obsahovej štruktúre, ako aj v jednotlivých fázach prípravy a spracovania dokumentu bude PRO v súlade s Metodikou tvorby a implementácie programov rozvoja regiónov, obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, verzia 1.0.3.</i></li><li><i>4. Spracovateľ vytvorí návrh Formulára prípravy projektov, vrátane vzoru jeho vyplnenia. Následne je formulár distribuovaný členom projektového tímu a subjektom</i></li></ol>



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

*regionálneho rozvoja pôsobiacich na území obce s cieľom zistenia ich reálnych rozvojových potrieb, záujmov a odporúčaní.*

- 5. Spracovateľ pripraví dotazník pre verejnosť s cieľom zisťovania potrieb, názorov a odporúčaní samotných obyvateľov obce. Obec zabezpečí zverejnenie dotazníka na internetovej stránke obce. Za vyhodnotenie dotazníkového prieskumu zodpovedá spracovateľ projektu.*
- 6. Obec zrealizuje pracovné stretnutie členom projektového tímu k postupu spracovania PRO, na základe čoho sa upraví návrhy rozvojových projektov a opatrení na realizáciu stratégie rozvoja v rokoch 2023-2028.*
- 7. Spracovateľ predloží zadávateľovi návrh programu rozvoja obce na pripomienkovanie, pričom pripomienky budú následne zapracované do dokumentu, pred samotným verejným pripomienkovaním a pred predložením na vyjadrenie dotknutým subjektom.*



## ČASŤ 2 - ANALYTICKÁ ČASŤ

### 2.1 Základné informácie o obci

	Počet obyvateľov (k 31.12.2021)	Rozloha (km <sup>2</sup> )	Hustota obyvateľstva (obyv./km <sup>2</sup> )
obec Šamudovce	625	4,84	129,13
okres Michalovce	108 520	1 019,26	106,47
Košický kraj	782 216	6 754	115,82

Obec Šamudovce sa rozprestiera v severnej časti Východoslovenskej nížiny, na západnom vale Laborca.

Obec susedí s katastrom obce Lastomír,

Laškovce, Krásnovce, Pozdišovce a Vrbnica.

Centrum obce leží na súradnici 48°42'26" severnej zemepisnej šírky (N) a 21°53'07" východnej zemepisnej dĺžky (E).

Obec patrí v rámci územnosprávneho členenia Slovenskej republiky do Košického samosprávneho kraja, do okresu Michalovce. Cestná vzdialenosť obce od okresného mesta je 7 km. V rámci členenia Nomenklatúry územných štatistických jednotiek patrí obec Šamudovce do samostatného regiónu NUTS 5 (LAU 2).

Celková rozloha obce predstavuje spolu 484 hektárov. K 31.12.2021 obec evidovala 625 obyvateľov. Hustota obyvateľov obce je v súčasnosti viac ako 129 obyvateľov/km<sup>2</sup>, čo je vysoko nad priemerom okresu, ako aj nad priemerom kraja. Z pohľadu národnostného zloženia sa obyvatelia väčšinovo hlásia k slovenskej národnosti.

#### Historický vývoj obce

Šamudovce boli v celom historickom období svojej existencie výrazne poľnohospodárskou obcou. Do 18. storočia tu žilo čisto roľnícke obyvateľstvo. Až v súvislosti s náboženským životom pribudli kňazi a učitelia, v 19. storočí židovskí nájomcovia – zväčša obchodníci, neskôr aj ojedinelí dedinskí remeselníci.

Prvý údaj, z ktorého si môžeme urobiť predstavu o početnosti obyvateľov Šamudoviec pochádza z polovice 16. storočia, kedy tu hospodárilu okolo 15 sedliackych domácností. V roku 1567 súpis zaznamenáva 4 zdanené porty, teda celé nepoškodené sedliacke usadlosti, 1 richtárovu portu a 6 nezdanených usadlostí, lebo boli zničené kráľovským vojskom a poddaní si ich obnovovali, teda spolu tu mohlo hospodáriť najmenej 11 sedliackych domácností.





## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

Podľa kanonickej vizitácie z roku 1749 žilo v Šamudovciach 212 obyvateľov väčšinou gr. kat. náboženstva, 26 evanjelikov a. v., 20 rím. katolíkov a 1 kalvín. Podľa sčítacích hárkov z roku 1771 v obci žilo 30 sedliackych poddanských rodín, 42 želiarskych a 3 podželiarske. V roku 1781 sa v obci objavuje prvý obyvateľ izraelitského vyznania. Sčítanie z roku 1784 svedčí o mimoriadne prudkom náraste obyvateľov na 481 osôb, z čoho bolo 477 domácich a 4 cudzinci. V roku 1828 je zaznamenaný mierny úbytok domov na 49 a obyvateľov na 363.

Poľnohospodárstvo malo v živote Šamudovciac existenčný význam už od ich vzniku. Prvé polia získavali usadlíci žiarení – teda vypaľovaním a klčovaním lesa.

Nezastupiteľnú úlohu v živote Šamudovciac zohrali tunajšie školy. Počas celého obdobia svojej existencie sa výrazne podieľali na raste vzdelanosti obyvateľov nielen tým, že poskytovali základné vzdelanie deťom. Organizovali aj kurzy a prednášky pre dospelých. S prvým menom učiteľa v Šamudovciach sa stretávame kanonickej vizitácii biskupa F. Barkóczyho z roku 1749, kde uvádza meno Jakuba Havleka, ktorý je tu „cantor“ a „ludimagister“ gréckokatolíckej farnosti, teda kantor a učiteľ. Základy písania sa začali vyučovať až po r. 1777. Deti sedeli na zemi, s bridlicovými tabuľkami na kolenách, na ktoré písali tyčinkami tuhy – „gríflikmi“. V r. 1898 postavili novú kamennú školu, ktorá po úpravách slúži dodnes. Drevenú upravili na maštal'. V r. 1926 si občania vytvorili pri škole prvú obecnú knižnicu. Po vybudovaní miestneho rozhlasu škola prispievala do jeho relácií. V rokoch 1949 - 1962 sa v škole premietali celovečerné filmy pre občanov. Učitelia organizovali kurzy (napr. kurz varenia), viedli spolkovú činnosť, podnikali so žiakmi výlety do prírody aj za kultúrou, viedli rôzne krúžky.

Na spoločenskom živote mali svoj podiel aj spoločenské organizácie. Jednou z najskôr doložených sú hasiči. V r. 1889 uhorská vláda nariadila, aby si každá obec zriadila vlastný hasičský zbor. Dňa 15.1.1890 preto obecné zastupiteľstvo ustanovilo členov povinného obecného hasičského zboru z mužov od 20 do 40 rokov. Za veliteľa menovali učiteľa Pavla Hugeca. V roku 1949 obec postavila hasičské skladište, v r. 1973 požiarnu zbrojnicu.

## 2.2 Analýza vnútorného prostredia

### 2.2.1 Demografický vývoj

Demografický vývoj patrí medzi základné ukazovatele vývoja obce. Dynamika pohybu a meniacej sa štruktúry populácie je odrazom pôsobenia vonkajších a vnútorných podmienok a

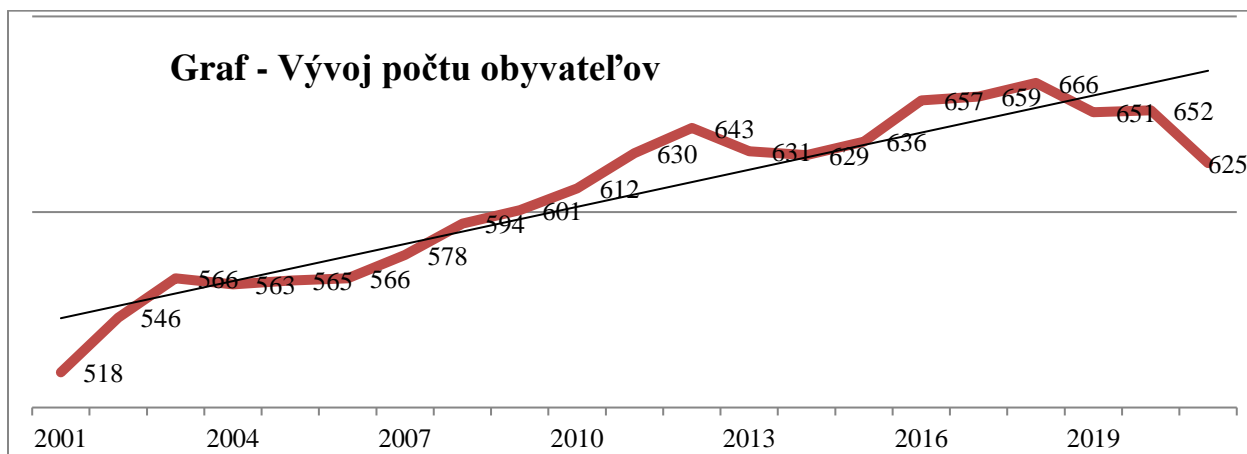


## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

ponúka podnety na rozvojové vízie, ako aj opatrenia do budúcnosti, a preto je potrebné venovať tejto oblasti adekvátne pozornosť.

### • Vývoj počtu obyvateľov

Na základe celkového vývoja obyvateľov v posledných dvoch desaťročiach si možno všimnúť postupný nárast v celkovom počte obyvateľstva. Kým v roku 2000 obec evidovala 518 obyvateľov, v roku 2021 bolo zaznamenaných 625 osôb, maximálny počet obyvateľstva obec zaznamenala 666 obyvateľov v roku 2018.



Zdroj: ŠU SR

### • Pohyb obyvateľstva

Prírodný prírastok vyjadruje rozdiel medzi počtom živonarodených a zomretých. Pri zhodnotení celkového vývoju počtu obyvateľov je však nutné zvažovať aj počty prisťahovaných a vystťahovaných na/z trvalého pobytu v obci.

	2000	2003	2006	2009	2012	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet sobášov	1	0	2	1	2	3	2	2	3	1	1
Počet rozvodov	0	1	0	0	0	0	1	1	1	3	0
Počet narodených	14	9	9	16	10	8	6	9	7	8	7
Počet zomretých	8	6	7	1	6	5	7	7	7	3	4
Počet prisťahovaných	59	7	5	12	7	20	23	14	12	16	5
Počet vystťahovaných	12	1	3	13	21	14	5	13	20	23	10



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

V celom sledovanom období bol celkový prírastok obyvateľstva pozitívny, čo poukazuje na pozitívne vývojové tendencie podieľajúce sa na celkovom počte obyvateľstva obce Šamudovce. V rozmedzí rokov 2000-2021 celkový počet narodených a prisťahovaných do obce o 165 prevyšuje počet zomretých a vystťahovaných z obce. V kontexte toho je nutné zvažovať opatrenia, ktoré by naďalej podporovali a zvyšovali pôrodnosť, aby v budúcom období nedochádzalo k starnutiu a poklesu populácie. V dlhodobom horizonte je potrebné zvažovať podporu mladých rodín, bývania v obci a prilákanie nových obyvateľov do obce, čo sa môže pozitívne odraziť na ďalšom vývoji v tejto oblasti.



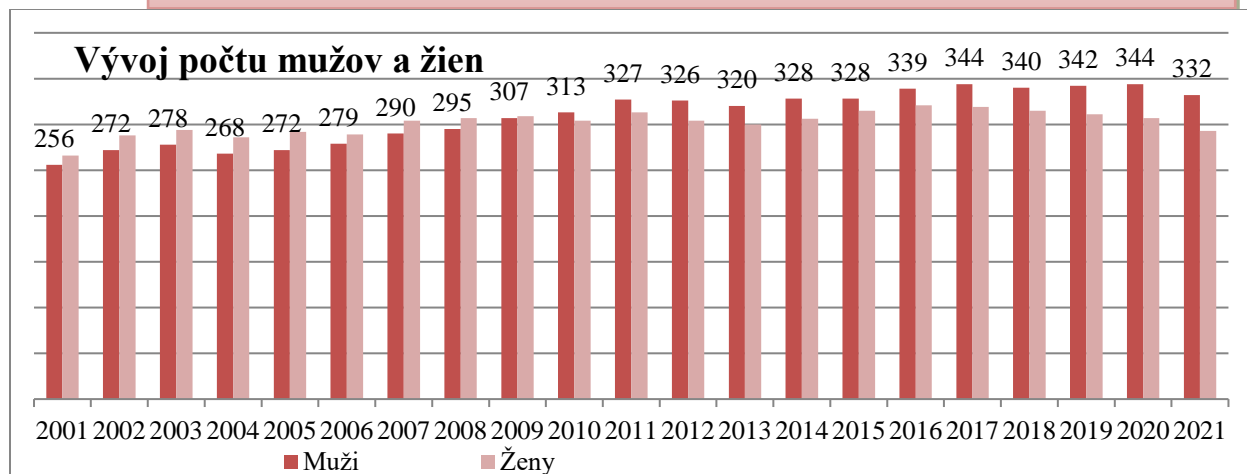
- **Štruktúra obyvateľstva**

### Na základe pohlavia

Z pohľadu zastúpení jednotlivých pohlaví, v obci Šamudovce v úvode sledovaného obdobia dominovali ženy, neskôr výraznejšie prevažovali muži. Najvýraznejší rozdiel v porovnaní mužov a žien je dokumentovaný v roku 2021, kedy počet žien bol o 39 nižší ako počet mužov. Naopak, najnižší rozdiel medzi pohlaviami obec zaznamenala v roku 2009, kedy v obci žilo 307 mužov a 309 žien.



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028



### Na základe veku

Veková štruktúra obyvateľstva poukazuje na pomerne pozitívne vývojové tendencie demografie, keďže index starnutia má v rámci sledovaného obdobia klesajúce tendencie a priemerný vek obyvateľstva zostáva rovnako bez výraznejších zmien. V obci Šamudovce nedochádza k nárastu osôb v poproduktívnom veku, skôr naopak, počet obyvateľov v tejto skupine klesá. Bez zmeny tiež zostáva počet osôb v predproduktívnom veku. V kontexte zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja obce je potrebné sústrediť sa dlhodobo na podporu mladých rodín a ich zotrvanie v obci, čím by sa udržala, príp. ešte zlepšila veková skladba obyvateľstva v rámci budúcich období.

Podiel osôb (%)	1996	2000	2005	2010	2015	2018	2019	2020	2021
v predproduktívnom veku	25,4	27,57	27,66	27,55	28,15	24,89	24,66	24,58	24,48
v produktívnom veku	59,35	60,58	62,23	62,4	62,67	65,8	65,7	65,13	64,96
v poproduktívnom veku	15,24	11,84	10,11	10,05	9,18	9,31	9,65	10,29	10,56

Priemerný vek obyvateľstva									
	1996	2000	2005	2010	2015	2018	2019	2020	2021
Šamudovce	34,86	32,67	32,23	32,54	32,68	33,25	33,55	33,81	34,06
SR	48,7	44,2	39,54	38,23	42,41	46,59	47,95	49,2	41,39
Index starnutia									
Šamudovce	68,48	65,06	60,68	60,26	59,55	51,97	52,21	53,54	53,94
SR	51,22	59,78	70,74	81,01	94,22	101,9	104,8	107,34	108,27



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

### Na základe národnosti

Podľa posledného sčítania z roku 2021 v obci Šamudovce výrazne dominuje slovenská národnosť, viac ako 96%, teda môžeme hovoriť o homogenite obce v rámci národnostného zloženia. 13 obyvateľov sa hlási k rómskej národnosti, 4 obyvatelia k rusínskej a 2 obyvatelia k českej národnosti. Pri 2 obyvateľoch národnosť zistená nebola.

### Na základe náboženstva

Obec Šamudovce sa prevažne hlási k pravoslávnej cirkvi, takmer 50% obyvateľov. 14% obyvateľov sa v SODB 2021 prihlásilo k rímskokatolíckej cirkvi, 14,52% ku gréckokatolíckej cirkvi a 9% k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania. 48 obyvateľov je bez vyznania, 8 obyvatelia vyznávajú reformovanú kresťanskú cirkev, 4 sa prihlásili k náboženskej spoločnosti Jehovovi svedkovia a 12 obyvatelia k iným náboženstvám. Pri 6 obyvateľoch vierovyznanie zistené nebolo.

### Na základe vzdelania

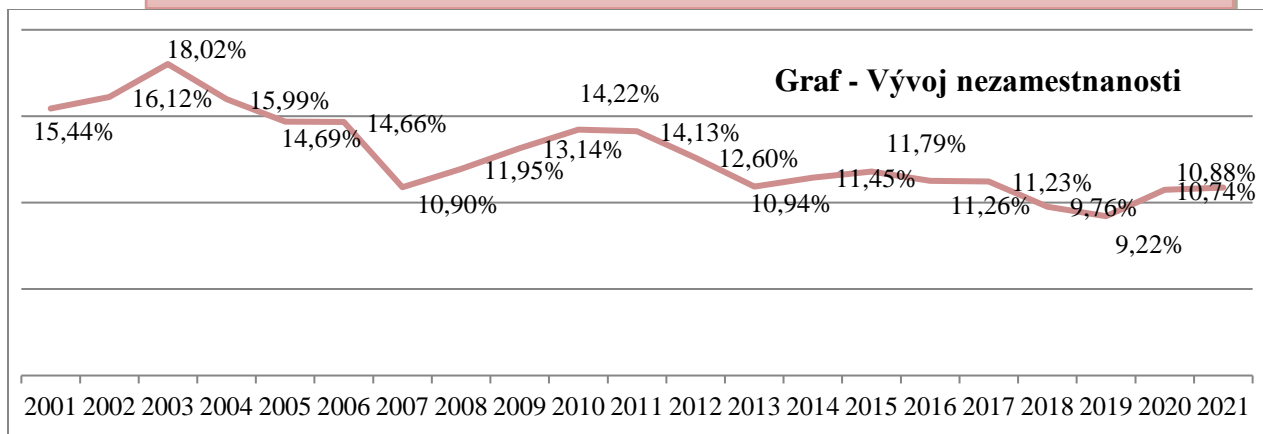
Štatistiky z roku 2021 poukazujú na fakt, že najviac populácie má dosiahnuté základné vzdelanie /37,26%/. Druhou najviac zastúpenou kategóriou v poradí sú obyvatelia bez vzdelania, 120 obyvateľov. Najvyššie dosiahnuté vzdelanie vysokoškolské, či už I., II. alebo III. stupňa dosiahlo 11% z celkového počtu obyvateľov.

### Na základe ekonomickej aktivity

Z pohľadu celkovej nezamestnanosti v obci možno pozorovať, že nezamestnanosť sa v obci postupne mierne znižovala, Najnižšiu mieru nezamestnanosti obec zaznamenala v roku 2019, kedy bolo bez práce 60 občanov.



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028





## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

### 2.2.2 Domový a bytový fond

V obci Šamudovce obývajú obyvatelia prevažne rodinné domy /takmer 79%/. Podľa najnovších štatistických údajov z roku 2021 je v obci celkovo 150 bytov. Okrem rodinných domov sa v obci nachádzajú ostatné budovy na bývanie, neskolaudované rodinné domy, ako aj núdzové objekty určené na bývanie.

Obdobie výstavby bytov v obci	
rok	počet bytov
pred r. 1919	4
1919-1945	12
1946-1960	29
1961-1980	71
1981-2000	18
2001-2010	8
2011-2015	2
2016 neskôr	4
nezistené	2

### 2.2.3 Občianska vybavenosť

#### Verejná vybavenosť

Občianska vybavenosť zodpovedá veľkosti obce. Nenachádza sa tu nijaké zdravotné stredisko ani ambulancie lekárov. Tieto služby obyvatelia využívajú najmä v okresnom meste Michalovce, v príp. v okolitých väčších sídlach, kde sa nachádzajú všetky potrebné ambulancie lekárov, nemocnica i lekárne, ako aj sociálne zariadenia.

Zo školských zariadení sa v obci Šamudovce nachádza materská škola, kde je v školskom roku 2022/2023 prihlásených 16 detí, avšak MŠ navštevuje iba 10 detí zo všetkých prihlásených, preto materská škola funguje v poldennej prevádzke. V MŠ je momentálne zamestnaný jeden pedagogický a 1 nepedagogický zamestnanec. Od 1.9.2023 zriaďovateľ plánuje rozšíriť MŠ na celodennú prevádzku, zamestnať ďalšieho pedagogického zamestnanca a zamestnanca do školskej jedálne.

Základná škola Šamudovce je štátna neplnoorganizovaná škola s vyučovacím jazykom slovenským. Je to vidiecka škola bez právnej subjektivity s ročníkmi 0. – 4. V troch triedach sa vzdeláva 45 žiakov. Všetci žiaci školy sú obyvateľmi obce. Väčšina žiakov pochádza zo sociálne znevýhodneného prostredia. Celkovo je v školskom roku v ZŠ zamestnaných 8 zamestnancov - 5 pedagogických a 3 nepedagogických zamestnancov.

Iné školské zariadenie sa vzhľadom na veľkosť obce nenachádza. Absolventi prvého stupňa základnej školy pokračujú vo vzdelávaní v Základnej škole s materskou školou Žbince. Stredné školy navštevujú v blízkom okolí najčastejšie v meste Michalovce.

Z hľadiska kultúrneho a športového vybavenia sa v obci nachádza:

- **multifunkčné ihrisko** - v areáli školy je vybudované multifunkčné ihrisko, ktoré je v prípade priaznivého počasia aktívne využívané,
- **kultúrny dom** Šamudovce - zrekonštruovaný objekt slúži pre zabezpečenie kultúrnych a



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

spoločenských akcií,

- **Gréckokatolícky kostol** – Chrám Ochrany Presvätej Bohorodičky,
- **Pravoslávny kostol** – Chrám Narodenia Svätého Jána Krstiteľa,
- **Evanjelický kostol.**

V obci sa okrem vyššie uvedeného nachádza cintorín a dom smútku, ktorý je vo vlastníctve obce.

Ďalšiu voľnočasovú infraštruktúru využívajú obyvatelia obce v susedných mestách a obciach.

V obci pôsobí viacero organizácií:

- Zväz drobnochovateľov,
- Jednota dôchodcov,
- Komunitné centrum Šamudovce - hlavným cieľom je podporovanie aktivít členov miestnej komunity.

Pošta sa v obci nenachádza. Poštové služby využívajú obyvatelia v blízkej obci Pozdišovce.

### Komerčná vybavenosť

Veľkosť obce je aj v prípade komerčnej vybavenosti limitujúcim faktorom. V obci sa nachádza predajňa potravín. Ostatné služby využívajú obyvatelia v okolitých obciach a mestách, keďže priamo v obci poskytované nie sú.

### 2.2.4 Technická infraštruktúra

Technická vybavenosť (31. 12. 2022)	
Pošta	nie
Verejný vodovod	áno
Verejná kanalizácia	áno
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	áno
Rozvodná sieť plynu	áno
Miestny rozhlas	áno
Verejné osvetlenie	áno

Obec je napojená na elektrické vedenie, ktoré poskytuje elektriku obyvateľom v domácnostiach.

Obec je zásobovaná elektrickou energiou prostredníctvom diaľkového vedenia linky VN 22kV, z ktorej sú napojené jestvujúce trafostanice.

Obec je taktiež plynofikovaná. Odber zemného plynu je charakterizovaný odberom pre potreby

vykurovania, ohrevu teplej úžitkovej vody a varenia.

Obec má vybudovaný verejný vodovod i kanalizáciu. Na celom území obce je pokrytie všetkých mobilných operátorov. Obec má vybudované verejné osvetlenie, miestny rozhlas, ako aj sieť optického internetu.





## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

Obec zabezpečuje na pravidelnej báze aj odvoz komunálneho odpadu. Separovaný zber odpadov sa organizuje podľa druhu odpadu (sklo, papier, olej, plast, železo).

### 2.2.5 Hospodárstvo

V obci Šamudovce sa obyvatelia v minulých obdobiach venovali najmä ťažbe dreva a drevospracujúcemu priemyslu. V súčasnosti sa obyvatelia obce venujú rôznym zameraniam, pričom značná časť obyvateľstva dochádza za prácou mimo obce.

	2005	2010	2015	2017	2018	2019	2020	2021
<b>Fyzické osoby - podnikatelia</b>	10	12	11	12	13	19	18	16
<b>-z toho živnostníci</b>	9	10	10	12	11	16	15	14
<b>Právnické osoby</b>	5	6	1	3	5	5	5	5
<b>-z toho ziskové</b>	1	2	0	1	3	3	3	3
<b>-z toho neziskové</b>	4	4	1	2	2	2	2	2

### Finančné hospodárenie

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce je rozpočet, ktorý je zostavovaný podľa Zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a schvaľovaný obecným zastupiteľstvom.

Rozpočet na rok 2022 bol zostavený ako vyrovnaný. Výška príjmov i výdavkov bola schválená na úrovni 485 075,88 Eur. Rozpočet po zmenách bol schválený vo výške 741 284,70 Eur - príjmová časť a 735 703,13 Eur - výdavková časť.

#### Rozpočet obce k 31.12.2022

	schválený rozpočet na rok 2022 (€)	rozpočet 2022 po zmenách (€)		schválený rozpočet na rok 2022 (€)	rozpočet 2022 po zmenách (€)
<b>príjmy celkom</b>	485 075,88	741 284,70	<b>výdavky celkom</b>	485 075,88	735 703,13
<b>bežné príjmy</b>	485 075,88	556 410,97	<b>bežné výdavky</b>	485 075,88	556 410,97
<b>kapitálové príjmy</b>	0	134 048,67	<b>kapitálové výdavky</b>	0	179 292,16
<b>príjmové finančné operácie</b>	0	50 825,06	<b>výdavkové finančné operácie</b>	0	0

Tabuľka - Schválený rozpočet na rok 2023



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

	<b>schválený rozpočet na rok 2023 (€)</b>		<b>schválený rozpočet na rok 2023 (€)</b>
príjmy celkom	539 609,41	výdavky celkom	539 609,41
bežné príjmy	539 609,41	bežné výdavky	539 609,41
kapitálové príjmy	0	kapitálové výdavky	0
príjmové finančné operácie	0	výdavkové finančné operácie	0

Na rok 2023 bol schválený vyrovnaný rozpočet vo výške 539 609,41 Eur v príjmovej a vo výdavkovej časti. Bežný rozpočet bol schválený ako vyrovnaný, kapitálový rozpočet rovnako.

Z pohľadu príjmov a výdavkov obce od roku 2016 možno konštatovať, že obec vykazovala najvyššie príjmy v rozpočte v roku 2022. Najnižšie príjmy i výdavky obec dokumentovala v roku 2016.

Tabuľka - Štruktúra príjmov a výdavkov obce od roku 2016

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023- plán
<b>Príjmy</b>	446 706,15	554 397,05	533 125,47	558 524,86	614 019,98	495 726,20	696 647,35	539 609,41
<b>Výdavky</b>	409 844,50	518 280,04	500 167,36	518 016,22	586 031,86	455 508,40	672 636,51	539 609,41

## 2.3 Analýza vonkajšieho prostredia

### 2.3.1 Poloha obce

Obec Šamudovce sa nachádza v juhovýchodnej časti Slovenska, v Košickom kraji, v okrese Michalovce.

Centrum obce leží na súradnici 48° 42' 26" severnej zemepisnej šírky (N) a 21° 53' 07" východnej zemepisnej dĺžky

(E). Nadmorská výška v strede obce je 108 metrov nad morom a jej kataster sa rozkladá na ploche 4,84 km<sup>2</sup>. Vzdialenosť obce od okresného mesta je približne 7 km.



### 2.3.2 Geologická stavba a prírodné podmienky

Chotár obce sa rozprestiera v severnej časti Východoslovenskej nížiny, rozsiahlej krajinskej oblasti v subprovincii Veľkej dunajskej kotliny. Východoslovenská nížina sa člení na



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

Východoslovenskú pahorkatinu a Východoslovenskú rovinu, ktorá je jej centrálnou, rovinatou časťou. Šamudovce ležia v jej podcelku nazvanom Laborecká rovina.

Obec Šamudovce sa nachádza na agradačnom vale Laborca, vo východnej i západnej časti sa zvažujú do nív tejto rieky a nivy Duše. Priemernou ročnou teplotou 9 - 10° C sa radí medzi druhé najteplejšie územie Slovenska. Ročný úhrn zrážok je 530 - 700 mm. Cez obec nepreteká žiadna rieka.

Podľa presného merania (VSO) je **stred obce** vo výške 108 m n. m., v chotári 104 až 109 m n. m., s prevýšením iba piatich metrov. Chotár o rozlohe 495 ha hraničí na východe s obcou Lastomír, na juhovýchode so Sliepkovcami, na juhu s Vrbnicou, po ktorej nasledujú južnejšie Žbince, na juhozápade s Laškovcami, na severozápade s Pozdišovcami, na severe s Krásnovcami a na severovýchode s Močaranami, ktoré sú predmestím okresného mesta Michalovce.

Hory a lesy vidieť len v diaľke. Na západe pohorie Slanské vrchy, na severe a severovýchode masív Vihorlatu.

### 2.3.3 Dopravná infraštruktúra

Obec Šamudovce leží vo výbornej dostupnosti od okresného mesta. Obec je súčasťou severného koridoru vnútroštátneho systému, územie spadá do dopravnej gravitácie Bratislavy.

- **cestná doprava** - cestnú sieť tvorí cesta III. triedy, ktorá sa napája na cestu I. triedy č.19, ktorá je priamym prepojením na krajské mesto. Pre potreby prepojenia obce je obecná komunikácia postačujúca.
- **autobusová doprava** - autobusovú dopravu zabezpečuje ARRIVA Michalovce a.s.. V obci sú umiestnené 3 zastávky pre autobusovú dopravu.
- **železničná doprava** - železničnú dopravu môžu obyvatelia využívať v okresnom meste Michalovce.
- **iné formy dopravy** - v okrese sa nenachádza letisko, najbližšie môžu leteckú dopravu využiť obyvatelia obce Šamudovce v rámci Žilinského samosprávneho kraja na medzinárodnom letisku v Košiciach. Je využívané pre leteckú dopravu slovenských a zahraničných leteckých spoločností, lety firemných a súkromných lietadiel. Ekonomický efekt regionálneho letiska nastáva aktívnym prepojením na miestnu ekonomiku. Ako súčasť dopravnej infraštruktúry sa prejavuje v podpore hospodárskeho rozvoja svojej



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

spádovej oblasti.

### 2.3.4 Životné prostredie

Ochrana životného prostredia je nevyhnutná pre zabezpečenie kvality života súčasných aj budúcich generácií. Výzva spočíva v tom, skombinovať ju s nepretržitým hospodárskym rastom takým spôsobom, ktorý by bol dlhodobou udržateľný. Vzhľadom na klimatické zmeny je táto výzva čoraz pálčivejšia. Šamudovce je obcou, ktorá má pomerne dobrý potenciál v oblasti rozvoja cestovného ruchu a vzhľadom na tento fakt, ako i na potrebu zachovania prírody ako celku je trvalo udržateľný rast rešpektujúci environmentálne špecifiká a ohrozenia významnou prioritou v rozvoji obce.

Priamo na území obce sa nenachádza výroba, ktorá by výrazne znečisťovala ovzdušie. Medzi zdroje znečisťovania ovzdušia patria najmä lokálne vykurovanie tuhým palivom, automobilová doprava či sekundárna prašnosť spôsobená poľnohospodárskou a stavebnou činnosťou.

Z pohľadu znečistenia pôdy sú hlavnými zdrojmi znečistenia v obci najmä poľnohospodárstvo, osídlenie so svojimi sprievodnými znakmi, odpady, stavebná činnosť, odpadové vody, doprava, rekreácia a lesné hospodárstvo.

### Odpadové hospodárstvo

V obci Šamudovce je organizovaný separovaný zber odpadov. V prípade výskytu čiernych skládok obec priebežne pristupuje k ich likvidácii. Aktuálne sa v obci nachádzajú čierne skládky na pozemkoch, ktoré nie sú majetkovo vysporiadané.

Od 1.mája 2023 sa na území obce zavádza nálepkový systém zberu komunálneho odpadu, pričom sa budú vyvážať len smetné nádoby označené kontrolnou nálepkou. Za rok 2022 bola úroveň vytriedenia komunálnych odpadov v obci 35,929% z celkovej hmotnosti komunálnych odpadov vzniknutých v tejto obci.

### 2.3.5 Cestovný ruch

Košický kraj láka turistov svojim prírodným, ako aj historicko-kultúrnym bohatstvom. Na území Košického kraja sú 2 národné parky – Národný park Slovenský raj a Národný park Slovenský kras, 2 chránené krajinné oblasti – Latorica a Vihorlatský prales, 29 národných prírodných rezervácií, 49 prírodných rezervácií, 23 národných prírodných pamiatok, 26 prírodných



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

pamiatok, 11 chránených areálov a 10 chránených vtáčích území. Prírodným unikátom európskeho významu je Dobšinská ľadová jaskyňa i Herlianský gejzír. Jedinečné sú aj Ochtinská aragonitová jaskyňa, jaskyňa Domica, Jasovská a Gombasecká jaskyňa.

Je to kraj štyroch historických regiónov – Spiša, Gemera, Abova a Zemplína. Každý z nich si dodnes udržiava vlastné tradície, zvyky, obyčaje a ľudovú slovesnosť.

Kultúrne predstavenia a výstavy ponúkalo v roku 2021 návštevníkom 16 stálych scén a divadelných priestorov, 28 múzeí a 3 galérie. Čitatelia mali k dispozícii 129 knižníc. Medzi bohaté kultúrno-historické pamiatky patria Dóm sv. Alžbety v Košiciach a historické jadro Košíc, kaštieľ v Betliari, hrad Krásna Hôrka, opátstvo rádu Premonštrátov v Jasove, gotický evanjelický kostol v Štítniku a mnohé iné kostolíky, ktoré sú súčasťou gemerskej vetvy Gotickej cesty. Spišský hrad, Spišské Podhradie, cirkevné mestečko Spišská Kapitula a gotický kostolík v Žehre a drevené kostolíky v Ruskej Bystrej boli zaradené medzi pamiatky UNESCO. V Košiciach sa nachádza aj najväčšia zoologická záhrada v strednej Európe.

Cestovný ruch má na území kraja veľmi priaznivé predpoklady na rozvoj vďaka prírodným krásam a spomínaným kultúrno-historickým pamiatkam. V roku 2021 sa v 408 ubytovacích zariadeniach ubytovalo 199,2 tisíc návštevníkov.

Prednosťou obce Šamudovce je krásne prírodné prostredie, v ktorom sa obec nachádza.

V riešenom katastrálnom území obce Šamudovce (v extraviláne ani intraviláne) nie sú evidované žiadne hnutelné, resp. nehnuteľné národné kultúrne pamiatky zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu. V intraviláne ani extraviláne obce sa nenachádza archeologické nálezisko. Sakrálne stavby postavené obyvateľmi obce majú však svoju duchovnú hodnotu. Medzi ne patria nasledovné kostoly:

- **Gréckokatolícky kostol – Chrám Ochrany Presvätej Bohorodičky** - bol postavený podľa projektov cisárskej stavebnej kancelárie Márie Terézie v neskorobarokovom klasicisticky upravenom štýle. Je to jednodňová stavba s viacuhlovou svätyňou, zaklenutá pruskými klenbami a kolmou valenou klenbou. Chrám bol vysvätený v roku 1801.
- **Pravoslávny kostol – Chrám Narodenia Svätého Jána Krstiteľa** - 1. augusta 1993 sa konala posviacka základného kameňa pravoslávneho chrámu. Chrám bol vysvätený už o rok neskôr v roku 1994. V roku 1995 si obyvatelia obce postavili k novovybudovanému kostolu aj faru.
- **Evanjelický kostol** - chrám podľa projektu ing. Karašeka postavil stavitel' Ján Dezso. Je to



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

jednolod'ový kostol s oblou predsieňou, valenou klenbou, predstavanou vežou zastrešenou ihlancom, na fasáde zdobený oblúčkovým vlyscom. Je zaradený ako dcérocirkev pod pozdišovský matkocirkevný zbor, teda nemá vlastnú faru a kňaza, ale každý druhý týždeň do Šamudoviec dochádza kňaz z Pozdišoviec. Vysvätený bol v 28.10.1928.

### 2.4 Zhodnotenie realizovaných opatrení rozvoja územia

Obec Šamudovce zabezpečuje správu územia a majetku, trvalú udržateľnosť a rozvoj obce činnosťou vlastnej samosprávy a prostredníctvom jej zamestnancov. Súčasná samospráva obce je vedená starostom obce a 7-členným obecným zastupiteľstvom zvoleným v komunálnych voľbách 2022.

Správa územia, majetku obce a jej ďalší rozvoj sú samosprávou riadené na základe ročného finančného plánu a rozpočtu obce na príslušný kalendárny rok.

#### 2.4.1 Ex-post hodnotenie doterajších opatrení realizovaných na zabezpečenie rozvoja obce

Obec Šamudovce počas minulých rokov uplatňovala priebežne princíp zaist'ovania trvale udržateľných aktivít a investičného rozvoja obce na báze disponibilných vlastných zdrojov obecného rozpočtu, zo zdrojov príležitostne získaných predajom majetku obce a doplnkovo z dotácií zo štátnych účelových zdrojov poskytovaných ústrednými orgánmi štátnej správy.

Najvýznamnejším rozvojovým projektom minulých rokov bola realizácia technickej vybavenosti k r'ómskym obydliam /voda, plyn, kanál, chodníky/, ako aj rekonštrukcia domu smútku z roku 2019.

V dôsledku nedostatku vlastných finančných prostriedkov a nízkeho rozpočtu je obec nútená pracovať na rozvoji obce postupne, s využitím finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu a zo zdrojov Európskej únie.

Rozvoj obce Šamudovce je z dlhodobého hľadiska možno oprieť o krásne prírodné prostredie, ktoré je vhodné na turistiku a tiež na rozvoj lesného hospodárstva, čo by však vyžadovalo zefektívnenie čerpania finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ a štátneho rozpočtu, prijímanie opatrení na zlepšenie podnikateľského prostredia pre malých a stredných podnikateľov a potrebu vytvárania partnerstiev pri riešení problematiky rozvoja obce a regiónu, kde sa obec nachádza - od spolupráce samosprávy, orgánov štátnej správy, podnikateľských subjektov a pod.



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

Významným prínosom pre životné prostredie je dlhodobo zavedený a fungujúci zber separovaného odpadu.

### Prehľad realizovaných projektov:

Rok podania/schválenia projektu	Názov projektu	Poskytovateľ	Poskytnuté FP v €
2017	Rekonštrukcia budovy obecného úradu s kultúrnym domom za účelom energetickej účinnosti	SIEA	184 749,13
2019	Oprava kuchyne a soc. Zariadenia KD	MF SR	13000,00
2019	Cestička pre chodcov	MF SR	12000,00
2019	Rekonštrukcia Domu smútku	PPA	71777,78
2019	Nábytok do KD/stoly a soličky/	MPSVR	4700,00
2019	Oprava omietok a soc.zariadení v komunitnom centre	EUSTREAM	8000
2020	Technická vybavenosť k rómskym obydliam Šamudovce / voda, plyn, kanál., chodníky/	MV SR	167 314
2020	Oprava obecných budov	EUSTREAM	8000
2021	Oprava omietok v garáži KC	EUSTREAM	8000
2022	Zariadenie kuchyne v KC	EUSTREAM	8000
2022	Dotácia na inflačnú pomoc pre KC	MPSVR SR	5280

### ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ

#### Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií

V rozsahu dostupných zdrojov a obmedzeného rozpočtu obce, v predchádzajúcom období obec nebola schopná realizovať veľké projekty - najmä v oblasti technickej infraštruktúry, ktoré sú potrebné pre zabezpečenie dostatočnej kvality života najmä pre mladé rodiny. Menšie projekty sa snaží obec realizovať postupne.

Nedostatočne dobudovaná technická infraštruktúra obce, nedostatok voľnočasových aktivít a možností športového a kultúrneho vyžitia v obci sa odráža na náraste osôb v dôchodkovom veku a znižovaní počtu mladých rodín na území obce.





## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

### 1.1. Kľúčové trendy vývoja, ak by sa stratégia PRO neimplementovala

V prípade, ak by sa stratégia rozvoja určená Programom rozvoja obce Šamudovce nerealizovala, možno očakávať prehlbovanie poklesu osídľovania územia a nárast vysťahovalectva z riešeného územia. Súčasne by dochádzalo k ďalšiemu nárastu starnutia obyvateľstva v prostredí bez dobudovanej technickej, sociálnej a environmentálnej infraštruktúry - kanalizácia s napojením na ČOV, dobudované chodníky a zrekonštruované miestne komunikácie, modernizácia obecných budov.

### 1.2. Identifikácia vnútorných potenciálov, výziev, limitov a problémov

<b>Výzvy a potenciály</b>	<b>Socioekonomické</b>	<i>Ustálená štruktúra obyvateľstva z hľadiska národnostného, náboženského i sociálnoekonomického zloženia.</i>
	<b>Územno-technické</b>	<i>Dostatočné kapacity na kvalitné bývanie na vidieku v rodinných domoch vo vidieckom prostredí Dostupnosť územia v blízkosti okresného mesta</i>
	<b>Prírodno-environmentálne</b>	<i>Absencia akútnych ekologických záťaží v životnom prostredí, možnosti turistiky</i>
	<b>Inštitucionálno-organizačné</b>	<i>Fungujúca miestna samospráva Informovanosť obyvateľov obce prostredníctvom webovej stránky obce, obecných novín a miestneho rozhlasu</i>
<b>Problémy a limity</b>	<b>Socioekonomické</b>	<i>Mimoškolské aktivity detí a mládeže mimo územia obce, nárast obyvateľov v poproduktívnej skupine, odchod mladých ľudí z obce za lepším uplatnením Rezignácia občanov a ich nezáujem o veci verejné</i>
	<b>Územno-technické</b>	<i>Finančná náročnosť realizácie potrebných opatrení pre vybudovanie a modernizáciu technickej infraštruktúry Hrozba povodní vplyvom nadmerného výrubu stromov a neuvážených zásahov do reliéfu krajiny, zničená kamenná hrádza nad obcou</i>
	<b>Prírodno-environmentálne</b>	<i>Zmena klímy a využívania územia</i>
	<b>Kultúrne</b>	<i>Chýbajúce záujmové združenia občanov - najmä v mladších a stredných vekových skupinách</i>
	<b>Inštitucionálno-organizačné</b>	<i>Absencia vlastných kapacít na prípravu a realizáciu rozvojových projektov, absencia ponuky sociálnych služieb na území obce.</i>

### 1.3. Identifikácia výziev, limitov a problémov z vonkajšieho prostredia

Na základe vývoja vo vonkajšom prostredí, PRO Šamudovce reaguje primárne na potreby obstarania a poskytnutia externých finančných zdrojov zo štátneho rozpočtu a fondov Európskej únie s cieľom dobudovania a modernizácie technickej infraštruktúry obce ako základnej podmienky pre plnohodnotný život v rámci riešeného územia.





## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

V nadväznosti na vyššie uvedené je nutné na národnej a regionálnej úrovni zabezpečiť prístup k zdrojom štátneho rozpočtu a fondov EÚ s cieľom zabezpečenia vyrovnávaní disproporcií a potrieb technickej, environmentálnej a spoločenskej vybavenosti územia jednotlivých obcí. Taktiež je nevyhnutné zjednodušiť poskytovanie externých zdrojov zo štátnych a európskych rozpočtov s cieľom zlepšenia vybavenosti území obcí.

Výzvou v rámci regionálneho rozvoja SR ostáva presun kompetencií a decentralizácia rozhodnutí na územie samosprávnych krajov, spoločné projekty v rámci konkrétnych samosprávnych celkov a vytvorenie podmienok na územnú spoluprácu na úrovni všetkých aktérov územného rozvoja - najmä občanov, podnikateľských osôb ako aj záujmových združení v danom regióne a samospráve.

### 1.4. Výstupy SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"><li>• výhodná poloha v blízkosti okresného mesta,</li><li>• dopravná dostupnosť do obce a dobré prepojenie obecnej komunikácie na hlavnú cestnú sieť,</li><li>• dostupnosť autobusovej dopravy,</li><li>• pravidelný odvoz TKO a separovanie,</li><li>• blízkosť priemyslu,</li><li>• existencia materskej a základnej školy,</li><li>• vybudovaná technická infraštruktúra,</li><li>• pretrvávanie kultúrnych tradícií,</li><li>• rozvinutá sieť sociálnych zariadení a služieb v v obci i priľahlých sídlach,</li><li>• komunitné centrum,</li><li>• prírodné krásy a pamiatky v okolí obce,</li><li>• vhodné podmienky pre rozvoj cestovného ruchu,</li><li>• geografická poloha vhodná na turistiku,</li><li>• kvalita životného prostredia napriek existujúcim zdrojom znečistenia v širšom okolí obce.</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• nedostatok vlastného investičného kapitálu,</li><li>• starnutie obyvateľstva, absencia mladých rodín,</li><li>• absencia voľnočasových aktivít,</li><li>• stav miestnych komunikácií,</li><li>• rezignácia a nezáujem verejnosti o veci verejné,</li><li>• nedostatočná informovanosť obyvateľstva o možnostiach podnikania v cestovnom ruchu,</li><li>• nedostatočná propagácia obce a regiónu,</li><li>• chýbajúce služby na území obce,</li><li>• nedostatočná materiálová vybavenosť na kultúrne a vzdelávacie podujatia,</li><li>• vytváranie čiernych skládok,</li><li>• emisie z vykurovania tuhým palivom,</li><li>• nevedomosť a nezáujem ľudí o ochranu životného prostredia.</li></ul>
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"><li>• využívanie podpory štrukturálnych fondov EÚ,</li><li>• vytváranie partnerstiev pri riešení problematiky rozvoja obce a regiónu - spolupráca samosprávy, orgánov štátnej správy, podnikateľov, mimovládnych organizácií a pod.,</li><li>• zmeny a doplnky územného plánu,</li><li>• rozvoj a podpora cestovného ruchu,</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• ohrozenie povodňami vplyvom nadmerného výrubu stromov a neuváženej zásahu do reliéfu krajiny,</li><li>• neprehľadné, chýbajúce a nevhodné koncepcie na úrovni štátu a regiónu,</li><li>• často sa meniaci legislatíva - daňová, úverová, odvodová a pod.,</li><li>• nemotivujúce podnikateľské prostredie,</li></ul>



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

- *zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby,*
- *zlepšenie prístupu malých a stredných podnikateľov k informačným technológiám a k finančným zdrojom pre podnikanie,*
- *zriadenie podporných mechanizmov na štátnej a regionálnej úrovni.*

- absencia systémových nástrojov podpory,*
- *nedostatok finančných prostriedkov na dobudovanie a obnovu infraštruktúry,*
  - *nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk,*
  - *nadmerné využívanie fosílnych palív,*
  - *dlhodobé zmeny klímy,*
  - *dlhodobé a systematické znehodnocovanie životného prostredia.*

### Návrh strategického prístupu vyplývajúci zo SWOT analýzy

Na základe definovania slabých a silných stránok, príležitostí a hrozieb, obec Šamudovce sa v nasledujúcom období zameria na maximalizáciu využitia vnútorných zdrojov - predovšetkým polohy a dostupnosti obce, jedinečnosti prírodného prostredia, dostatku pracovnej sily, organizačných schopností samosprávy, využitie spolupráce a deľby práce medzi partnerov s cieľom implementácie inovačne orientovanej smart stratégie rozvoja, ktorá zabezpečí udržateľný rozvoj obce a kvalitu života obyvateľov na jej území.

Obec Šamudovce sa na základe vyššie uvedeného bude snažiť o efektívne využívanie finančných prostriedkov a zdrojov, ktoré budú adresne využívané na naplnenie rozvojových potenciálov v rámci jednotlivých oblastí hospodárskeho či sociálneho života.

### 1.5. Identifikácia disparít a faktorov rozvoja

Na základe najvýznamnejších silných stránok a príležitostí obec Šamudovce definuje ako hlavné faktory rozvoja :

- prírodné bohatstvo a možnosti rozvoja cestovného ruchu vo viacerých oblastiach,
- podmienky pre rozvoj v ekonomickej a hospodárskej oblasti.

Na základe definovania slabých stránok a hrozieb vyplývajú pre obec Šamudovce kľúčové disparity:

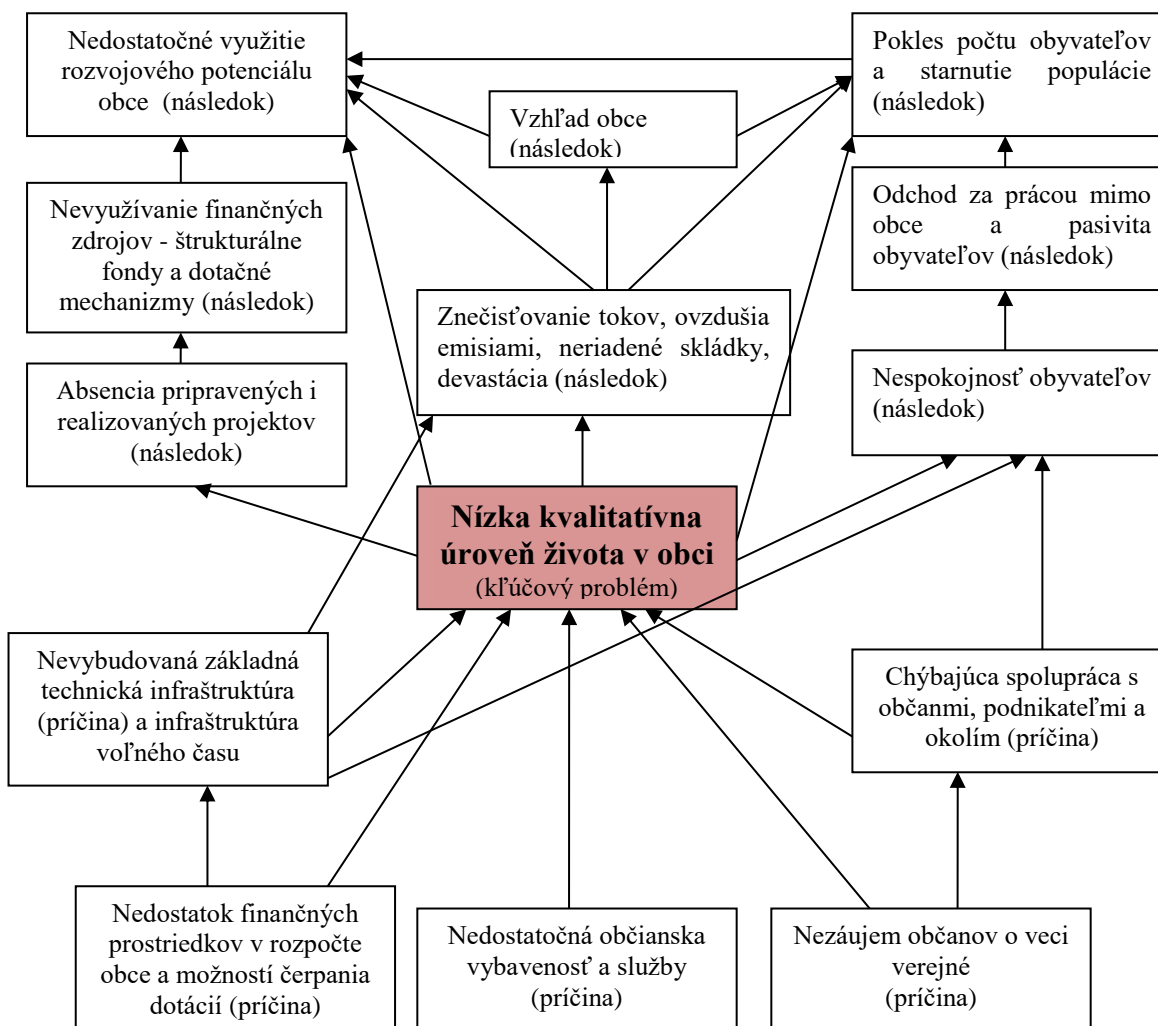
- potreba dobudovania technickej a sociálnej infraštruktúry,
- vykonanie protipovodňových opatrení vedúcich k ochrane majetku, zdravia a života občanov na území obce.

Určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja je nevyhnutné pre zabezpečenie čo najvyššej adresnosti programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja a sú rozhodujúce pri definovaní stratégie a programovej štruktúry Programu rozvoja obce.



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

### 1.6. Strom výziev a problémov



### 1.7. Východiská pre špecifické stratégie VÚC pre podporu rozvoja jednotlivých strategicko-plánovacích regiónov v rámci PHRSR VÚC

Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Stratégia Európa 2020	2014-2020	EU	<a href="http://ec.europa.eu">http://ec.europa.eu</a>
Partnerská dohoda SR/EU na r.2014-2020	2014-2020	NUTS I - SR	<a href="http://www.mindop.sk">www.mindop.sk</a>
Národná stratégia regionálneho rozvoja SR 2020/30	2014-2030	NUTS I - SR	<a href="http://www.rokovania.sk">www.rokovania.sk</a>
Analýza rozvojového potenciálu regiónov SR a	2014-2020	NUTS I - SR	<a href="http://www.rokovania.sk">www.rokovania.sk</a>



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

<i>ich územných rozdielov na roky 2014-2020</i>			
<i>Stratégia hospodárskej politiky SR - Slovensko2020+</i>	<i>2013-2020+</i>	<i>NUTS I - SR</i>	<i>www.rokovania.sk</i>
<i>Operačné programy 2014-2020</i>	<i>2014-2020</i>	<i>NUTS I - SR</i>	<i>www.mindop.sk</i>
<i>Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja 2014-2020</i>	<i>2014-2020</i>	<i>NUTS III - KSK</i>	<i>www.vucke.sk</i>



### ČASŤ 3 - Strategická časť

Obsahom tejto časti je spresnenie vízie a hlavného cieľa, ako aj určenie priorít a strategických cieľov programu rozvoja. Priority a strategické ciele sú naviazané na priority a ciele Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, priority a ciele definované v Partnerskej dohode medzi EÚ a SR pre obdobie 2021-2027.

V rámci tejto časti sú zhrnuté budúce predstavy o obci, ktoré by sa mali dosiahnuť rozvojovými zámermi definovanými v stratégii rozvoja. Hlavným cieľom strategickej vízie je poskytnúť smer pre strategické plánovanie, ako aj pre implementáciu navrhnutých opatrení. Vízia tiež vykresľuje želanú budúcnosť tým, ktorí v obci žijú, pracujú, navštevujú ju, či v nej podnikajú, alebo ktorí v nej plánujú investovať.

#### 3.1 Rozvojová stratégia

##### 3.1.1 Vízia rozvoja a hlavný cieľ

###### VÍZIA OBCE:

*Obec Šamudovce bude perspektívnym miestom pre všetkých jej obyvateľ'ov, ktorým bude zabezpečená neustále zvyšujúca sa kvalita života, s využitím všetkých zdrojov a v súlade s ochranou životného prostredia a udržateľným využívaním kultúrneho, historického a prírodného dedičstva.*

###### STRATEGICKÝ CIEĽ:

*Zabezpečiť trvalo udržateľný rast obce Šamudovce, ktorý sa primárne sústreďí na kontinuálne zlepšovanie kvality života v obci a zvyšovanie životnej úrovne všetkým jej obyvateľ'ov prostredníctvom modernizácie a obnovy majetku obce a budovaním dopravnej a technickej infraštruktúry s využitím miestneho prírodného potenciálu.*

##### 3.1.2 Štruktúra priorít a ich väzby

###### **1.prioritná oblasť - Hospodárska oblasť**

- obec Šamudovce pre obdobie rokov 2023-2028 v rámci tejto oblasti definovala prioritné ciele, ktorými sú najmä zlepšenie dopravnej infraštruktúry obce prostredníctvom rekonštrukcie miestnych komunikácií.

###### **2. prioritná oblasť - Sociálna oblasť**

- obec Šamudovce pre obdobie rokov 2023-2028 v rámci tejto oblasti definovala najmä potrebu zlepšenia vybavenosti obce prostredníctvom vybudovania obecného športoviska, nájomného bývania pre MRK a vybudovania náučného chodníka v obci.



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

### 3. prioritná oblasť - Environmentálna oblasť

-obec Šamudovce si v rámci tejto oblasti stanovila jeden konkrétny špecifický cieľ - zlepšenie stavu životného prostredia - vybudovaním zberného dvoru a kompostárne v obci.

Naplnenie vytýčených cieľov a priorít bude obec zabezpečovať konkrétnymi opatreniami a aktivitami, ktoré sú definované v ďalších častiach dokumentu.

#### 3.1.3 Systém cieľov, ich súvislostí, indikátorov a strom cieľov

##### 3.1.3.1 Prehľad strategických a špecifických (operatívnych) cieľov vo väzbe na hlavný cieľ a priority

*Vízia: Obec Šamudovce bude perspektívnym miestom pre všetkých jej obyvateľov, ktorým bude zabezpečená neustále zvyšujúca sa kvalita života, s využitím všetkých zdrojov a v súlade s ochranou životného prostredia a udržateľným využívaním kultúrneho, historického a prírodného dedičstva*

*Hlavný cieľ: Zabezpečiť trvalo udržateľný rast obce Šamudovce, ktorý sa primárne sústreďuje na kontinuálne zlepšovanie kvality života v obci a zvyšovanie životnej úrovne všetkým jej obyvateľom prostredníctvom modernizácie a obnovy majetku obce a budovaním dopravnej a technickej infraštruktúry s využitím miestneho prírodného potenciálu.*

#### Priorita 1. HOSPODÁRSKA OBLASŤ

##### Strategický cieľ 1.1

Rozvoj dopravnej infraštruktúry

##### Špecifický cieľ 1.1.1

Rekonštrukcia miestnych komunikácií

#### Priorita 2. SOCIÁLNA OBLASŤ

##### Strategický cieľ 2.1

Zlepšenie vybavenosti obce

##### Špecifický cieľ 2.2.1

Vybudovanie obecného športoviska

##### Špecifický cieľ 2.2.2

Vybudovanie nájomného bývania pre MRK

##### Špecifický cieľ 2.2.3

Vybudovanie náučného chodníka v obci

#### Priorita 3. ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ

##### Strategický cieľ 3.1.

Zlepšenie stavu životného prostredia

##### Špecifický cieľ 3.1.1



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

Vybudovanie zberného dvora a kompostárne

### 3.1.2.2 Detailný popis strategických a špecifických (operatívnych) cieľov a zapojenia partnerov pre implementáciu PRO

Opatrenie	Projekt	Doba realizácie	Náklady (EUR)	Koordinátor	Partneri	Zdroje financovania
<b>Prioritná oblasť 1. Hospodárska oblasť</b>						
<b>Špecifický cieľ 1. Rozvoj dopravnej infraštruktúry</b>						
1.1.1	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2023-2027	30 000	Obec Šamudovce	Vybraný realizátor	fondy EÚ, štátny rozpočet, rozpočet obce/úverové zdroje
Bližšie informácie: Potreba rekonštrukcie miestnych komunikácií.						
<b>Prioritná oblasť 2. Sociálna oblasť</b>						
<b>Špecifický cieľ 2. Zlepšenie vybavenosti obce</b>						
2.1.1	Vybudovanie obecného športoviska	2023-2025	50 000	Obec Šamudovce	Vybraný realizátor	fondy EÚ, štátny rozpočet, rozpočet obce
Bližšie informácie: Potreba rozšírenia možností aktívneho trávenia voľného času na území obce						
2.1.2	Vybudovanie nájomného bývania pre MRK	2023-2030	1000 000	Obec Šamudovce	Vybraný realizátor	fondy EÚ, štátny rozpočet, rozpočet obce
Bližšie informácie: Potreba vybudovania nájomného bývania pre marginalizované rómske komunity						
2.1.3	Vybudovanie náučného chodníka v obci	2023-2024	10 000	Obec Šamudovce	Vybraný realizátor	fondy EÚ, štátny rozpočet, rozpočet obce
Bližšie informácie: Potreba dobudovania voľnočasových možností v obci a aktívneho trávenia voľného času						



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

Prioritná oblasť 3. Environmentálna oblasť

Špecifický cieľ 3. Zlepšenie stavu životného prostredia

3.1.1	Vybudovanie zberného dvora a kompostárne	2023 - 2025	200 000	Obec Šamudovce	Vybraný realizátor	fondy EÚ, štátny rozpočet, rozpočet obce
Bližšie informácie: Potreba vytvorenia podmienok pre triedenie zberu odpadu, zvýšenia ochrany životného prostredia.						

### 3.1.4 Ukazovatele výsledkov a dopadov

Východiskovou hodnotou pre meranie všetkých merateľných ukazovateľov je počiatočný stav ukazovateľov, ktorý je popísaný v analytickej časti rozvojového dokumentu, a ktorý je zostavený prevažne z údajov dosiahnutých k 31.12.2022. Východiskové hodnoty sú tiež dostupné vo verejne prístupných štatistikách vedených Štatistickým úradom SR, obcou alebo inými orgánmi verejnej alebo štátnej správy.

Hodnotenie realizácie PRO bude prebiehať prostredníctvom nasledujúcich merateľných ukazovateľov:

- celkový počet realizovaných projektov a ich podiel z celkového počtu plánovaných projektov v rámci obdobia 2023-2028,
- počet dosiahnutých cieľov rozvoja územia a ich podiel z celkovo prijatých cieľov rozvoja,
- náklady na realizáciu projektov celkom (dosiahnuté úspory a prečerpania),
- medziročný a celkový percentuálny nárast príjmov obce,
- prírastok občanov aktívne zapojených do rozvoja obce,
- zmena v počte obyvateľov v obci sledovaná na ročnej báze.

### Merateľné ukazovatele výsledkov a dopadov podľa jednotlivých oblastí

Hospodárska oblasť	Sociálna oblasť	Environmentálna oblasť
– objem investícií do rozvoja obce	– celkový prírastok obyvateľstva	– rast kvality života v obci meraný zlepšením demografických údajov
– objem prostriedkov z fondov EÚ	– zlepšenie možností služieb v oblasti voľnočasových aktivít, kultúry a športu	- pokles mortality, rast natality a počtu obyvateľov celkom, zlepšenie vekovej štruktúry,
– objem dotácií ŠR a VUC na realizáciu projektov	– nárast neinvestičných aktivít - kultúrno-spoločenských aktivít a účasti občanov	– nárast separovania odpadu a pokles objemu komunálneho odpadu
– rast vlastných príjmov do rozpočtu obce		





## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

Typ ukazovateľa	Názov ukazovateľa	Definícia	Informačný zdroj	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
					2023	2028
<b>1. PRIORITNÁ OBLASŤ - Hospodárska</b>						
<b>Projekt 1.1.1 - Rekonštrukcia miestnych komunikácií</b>						
Výsledok	Dĺžka ciest	Celková dĺžka zrekonštruovaných ciest	Dokumentácia a interná evidenci a OÚ	dĺžka	0	350
Dopad	Počet užívateľov	Celkový počet osôb, ktoré denne cesty využijú		počet	0	120
<b>2. PRIORITNÁ OBLASŤ - Sociálna</b>						
<b>Projekt 2.1.1 - Vybudovanie obecného športoviska</b>						
Výsledok	Plocha športoviska	Plošný obsah vybudovaného športoviska	PD	m <sup>2</sup>	0	300
Dopad	Počet užívateľov	Celkový počet užívateľov športoviska denne		počet	0	50
<b>Projekt 2.1.2 - Vybudovanie nájomného bývania pre MRK</b>						
Výsledok	Plocha budovy	Celkový plošný obsah vybudovaných priestorov	Interná evidenci a OÚ	m <sup>2</sup>	0	300
Dopad	Počet nájomcov	Celkový počet nájomcov, ktorí získajú bývanie		počet	0	20
<b>Projekt 2.1.3 - Vybudovanie náučného chodníka v obci</b>						
Výsledok	Dĺžka chodníka	Celková dĺžka vybudovaného náučného chodníka	Interná evidenci a OÚ	m	0	140
Dopad	Počet užívateľov	Celkový počet užívateľov, ktorí ročne chodník využijú		počet	0	250
<b>3. PRIORITNÁ OBLASŤ - Environmentálna</b>						
<b>Projekt 3.1.1 - Vybudovanie zberného dvora a kompostárne</b>						
Výsledok	Plocha zberného dvora	Celkový plošný obsah vybudovaného zberného dvora	Interná evidenci a OÚ	m <sup>2</sup>	0	1200
Výsledok	Plocha kompostárne	Celkový plošný obsah kompostárne			0	80
Výsledok	Počet druhov odpadu	Celkový počet druhov odpadu, ktoré sa budú sparovať v		počet	0	8



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

		rámci zberného dvora				
Doapd	Počet užívateľov	Celkový počet osôb, ktoré ročne využijú zberný dvor a kompostáreň		Počet	0	400

### Tabuľka – Formulár pre prípravu projektov

Základné údaje o projektovom zámere č. 1		
Názov projektu	<b>Rekonštrukcia miestnych komunikácií</b>	
Garant	Obec Šamudovce	
Partneri garanta	Vybraný realizátor	
Začatie a ukončenie projektu	2023-2027	
Stav projektu pred realizáciou	Potreba rekonštrukcie obecných komunikácií	
Cieľ projektu	Zlepšenie stavu dopravnej infraštruktúry v obci	
Výstupy	Zrekonštruované komunikácie v obci	
Užívatelia	Návštevníci obce, obyvatelia	
Indikátory monitoringu	Dĺžka zrekonštruovaných obecných komunikácií, počet užívateľov	
Zmluvné podmienky	Budú doplnené po podpise zmluvy ako výsledku verejného obstarávania	
Riziká	Absencia vhodnej výzvy, nedostatok finančných prostriedkov obce na spolufinancovanie projektu, nedostatočné technické, finančné a personálne kapacity dodávateľa, nedostatočná pripravenosť žiadateľa	
Poznámky	---	
Realizácia projektu		
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu	Termín
Príprava a realizácia projektu	Externý dodávateľ	2023-2027
Financovanie projektu		
Druh výdavku	Náklady spolu	Forma financovania projektu
Spracovanie a realizácia zámeru	30 000	Fondy EÚ, štátny rozpočet SR, vlastné/úverové zdroje

Základné údaje o projektovom zámere č. 2		
Názov projektu	<b>Vybudovanie obecného športoviska</b>	
Garant	Obec Šamudovce	
Partneri garanta	Externá projektová kancelária, stavebná firma	
Začatie a ukončenie projektu	2023-2025	
Stav projektu pred realizáciou	Absencia voľnočasových aktivít na území obce a možností aktívneho trávenia voľného času	
Cieľ projektu	Vytvorenie možností športového využitia na území obce	
Výstupy	Obecné športovisko	
Užívatelia	Obyvatelia obce, užívatelia športoviska	
Indikátory monitoringu	Plocha športoviska, počet užívateľov	
Zmluvné podmienky	Budú doplnené po podpise zmluvy ako výsledku verejného obstarávania	
Riziká	Absencia vhodnej výzvy, nedostatok finančných prostriedkov obce na spolufinancovanie projektu, nedostatočné technické, finančné a personálne kapacity	



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

	dodávateľa, nedostatočná pripravenosť žiadateľa	
Poznámky	---	
<b>Realizácia projektu</b>		
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu	Termín
Príprava a realizácia projektového zámeru	Externá projektová kancelária v spolupráci s OÚ	2023-2025
<b>Financovanie projektu</b>		
Druh výdavku	Náklady spolu	Forma financovania projektu
Spracovanie a realizácia zámeru	50 000	fondy EÚ, štátny rozpočet, rozpočet obce

<b>Základné údaje o projektovom zámere č. 3</b>		
Názov projektu	<b>Vybudovanie nájomného bývania pre MRK</b>	
Garant	Obec Šamudovce	
Partneri garanta	Externá projektová kancelária, stavebná firma	
Začatie a ukončenie projektu	2023-2030	
Stav projektu pred realizáciou	Potreba vybudovania nájomného bývania pre marginalizované rómske komunity	
Cieľ projektu	Zabezpečenie vhodných podmienok pre život pre MRK	
Výstupy	Nájomné bývanie pre MRK	
Užívatelia	Obyvatelia obce, príslušníci z MRK	
Indikátory monitoringu	Plocha priestorov, nájomníci	
Zmluvné podmienky	Budú doplnené po podpise zmluvy ako výsledku verejného obstarávania	
Riziká	Absencia vhodnej výzvy, nedostatok finančných prostriedkov obce na spolufinancovanie projektu, nedostatočné technické, finančné a personálne kapacity dodávateľa, nedostatočná pripravenosť žiadateľa	
Poznámky	---	
<b>Realizácia projektu</b>		
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu	Termín
Príprava a realizácia projektového zámeru	Externá projektová kancelária v spolupráci s OÚ	2023-2030
<b>Financovanie projektu</b>		
Druh výdavku	Náklady spolu	Forma financovania projektu
Spracovanie a realizácia zámeru	1 000 000	fondy EÚ, štátny rozpočet, rozpočet obce

<b>Základné údaje o projektovom zámere č.4</b>		
Názov projektu	<b>Vybudovanie náučného chodníka v obci</b>	
Garant	Obec Šamudovce	
Partneri garanta	Externá projektová kancelária, stavebná firma	
Začatie a ukončenie projektu	2023-2024	
Stav projektu pred realizáciou	Absencia voľnočasových aktivít na území obce	
Cieľ projektu	Vytvorenie možností aktívneho trávenia času na území obce	
Výstupy	Vybudovaný náučný chodník	



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

Užívatelia	Obyvatelia obce a obyvatelia okolitých obcí	
Indikátory monitoringu	Dĺžka náučného chodníka, počet užívateľov	
Zmluvné podmienky	Budú doplnené po podpise zmluvy ako výsledku verejného obstarávania	
Riziká	Absencia vhodnej výzvy, nedostatok finančných prostriedkov obce na spolufinancovanie projektu, nedostatočné technické, finančné a personálne kapacity dodávateľa	
Poznámky	---	
<b>Realizácia projektu</b>		
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu	Termín
Príprava a realizácia projektu	Externý dodávateľ	2023-2024
<b>Financovanie projektu</b>		
Druh výdavku	Náklady spolu	Forma financovania projektu
Spracovanie a realizácia zámeru	10 000	fondy EÚ, štátny rozpočet, rozpočet obce

<b>Základné údaje o projektovom zámere č. 5</b>		
Názov projektu	<b>Vybudovanie zberného dvora a kompostárne</b>	
Garant	Obec Šamudovce	
Partneri garanta	Externá projektová kancelária, stavebná firma	
Začatie a ukončenie projektu	2023-2024	
Stav projektu pred realizáciou	Chýbajúci priestor pre ukladanie a separovanie odpadu v obci	
Cieľ projektu	Vybudovanie priestoru pre separovanie odpadu	
Výstupy	Zberný dvor a kompostáreň v obci	
Užívatelia	Obyvatelia obce	
Indikátory monitoringu	Plocha zberného dvora, plocha kompostárne, počet druhov odpadu, počet užívateľov	
Zmluvné podmienky	Budú doplnené po podpise zmluvy ako výsledku verejného obstarávania	
Riziká	Absencia vhodnej výzvy, nedostatok finančných prostriedkov obce na spolufinancovanie projektu, nedostatočné technické, finančné a personálne kapacity dodávateľa	
Poznámky	---	
<b>Realizácia projektu</b>		
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu	Termín
Príprava a realizácia projektu	Externá projektová kancelária v spolupráci s OÚ	2023-2024
<b>Financovanie projektu</b>		
Druh výdavku	Náklady spolu	Forma financovania projektu
Spracovanie a realizácia zámeru	200 000	fondy EÚ, štátny rozpočet, rozpočet obce



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

### ČASŤ 4 - Realizačná a implementačná časť

Realizačná časť popisuje postupy inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce Šamudovce a približuje systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovených merateľných ukazovateľov. Súčasťou tejto časti je aj vecný a časový harmonogram realizácie programu formou akčných plánov.

#### 4. Implementačný plán a plán monitorovania

##### 4.1. Nástroje na implementáciu stratégie

##### 4.2. Postup pri implementácii PRO (rozdelenie úloh, činností a zodpovedností, časový harmonogram, implementačná štruktúra vrátane princípov, procesov a systému riadenia implementácie a riadenia rizík)

Za prípravu a realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít a implementáciu stratégie definovanej v Programe rozvoja obce zodpovedá riadiaci orgán obce - obecné zastupiteľstvo, v rámci nasledovných krokov:

- spracovanie akčného plánu realizácie PRO na daný rozpočtový rok, s výhľadom na ďalšie dva roky, ktorý je schvaľovaný ako súčasť rozpočtu obce. V rámci daného akčného plánu sa rozhoduje v rámci OZ o zaradení konkrétnych projektov do prípravy a realizácie, pričom zaradeniu projektov do fázy prípravy a realizácie bude predchádzať verejné prerokovanie daného projektového zámeru, čo umožní verejnosti zapojiť sa do fázy prípravy a vyjadriť svoje názory a postoje k danému projektovému zámeru,
- spracovanie akčného plánu prebieha na základe údajov v schválenom rozpočte obce na daný rok, schválených strategických dokumentov obce a údajov odborných útvarov miestneho úradu obce,
- Obecné zastupiteľstvo zodpovedá za určenie riadiaceho výboru projektu, ktorý bude zodpovedať za realizáciu konkrétneho projektu,
- riadiaci výbor projektu informuje prostredníctvom realizačného plánu, ako aj osobne na OZ v určenom časovom intervale (podľa charakteru projektu), na základe čoho prijíma obecné zastupiteľstvo potrebné rozhodnutia,
- počas prípravy a realizácie projektu riadiaci výbor sleduje a hodnotí dosahovanie výsledkov projektu porovnaním s východiskovými hodnotami, ako aj prostredníctvom ukazovateľov dopadu, pričom informácie sa zaznamenávajú do monitorovacích a hodnotiacich správ,
- monitorovacie a hodnotiace správy sú podkladom pre spracovanie celkového hodnotenia daného rozpočtového roku, ako aj pre prípravu akčného plánu na ďalšie rozpočtové obdobie,
- monitorovacie a hodnotiace správy za všetky už realizované akčné plány slúžia ako podklad pre priebežné hodnotenie postupu realizácie PRO, jeho prípadné zmeny a doplnky a na prípravu rozvojového dokumentu pre ďalšie programové obdobie, aktualizácia PRO bude uskutočnená podľa potreby, minimálne v horizonte každých 5-6 rokov,
- monitorovacie a hodnotiace správy zároveň slúžia pre priebežné monitorovanie a hodnotenie realizácie



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

PRO pre potreby regionálnej a ústrednej štátnej správy podľa príslušných ustanovení zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v platnom znení (stanovuje ročný monitoring do 30.5. nasledujúceho roka)

### 4.3. Systém monitorovania a hodnotenia napĺňania PRO

Systém monitorovania a hodnotenia PRO bude v obci Šamudovce vykonávaný systémovo a kontinuálne počas celého obdobia trvania platnosti dokumentu.

Monitorovanie chápe obec ako pravidelné sledovanie ukazovateľov strategického, resp. akčného plánu, ktoré je nevyhnutné realizovať priebežne, pričom monitorovanie prebieha na úrovni jednotlivých projektov a jednotlivých opatrení. Za prípravu monitorovacej správy zodpovedá starostka obce, pričom táto je predkladaná na schválenie obecnému zastupiteľstvu.

V prípade projektov financovaných zo zdrojov európskych a štrukturálnych fondov je obecnému zastupiteľstvu predkladaná aj monitorovacie správa schválená riadiacim orgánom. Cieľom monitorovania je získanie informácií o reálnom plnení opatrení na korekciu prípadného negatívneho vývoja.

Hodnotenie realizácie PRO prebieha minimálne jedenkrát ročne, t.j. k 31.12. daného roka, pričom na hodnotenie nadväzujú návrhy na aktualizáciu akčného alebo strategického plánu. Výsledky monitorovania sú podkladom pre hodnotenie realizácie PRO, pričom hodnotenie je stálym procesom sledovania zmien v jednotlivých opatreniach prostredníctvom navrhnutých ukazovateľov. Hodnotiace a monitorovacie správy PRO sú podkladom pre rozhodnutie samosprávy o riadení realizácie programu, prípadne o korekciách stratégie alebo projektových zámerov, s účelom dosiahnutia stanovených cieľov jednotlivých prioritných oblastí.

#### Plán priebežných hodnotení PRO pre obdobie 2023-2028

Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/periodicita
Strategické	Najskôr po roku 2024	Podľa rozhodnutia obce/koordinátora PRO a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne	V prípade potreby	
Tematické	2024	Téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne	V prípade potreby	Pri značnom odklone od stanovených cieľov a hodnôt ukazovateľov
AD hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti		Na základe rozhodnutia starostky, kontrolného orgánu obce, podnetu poslancov - na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu a pod.



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

1. Riziká implementácie a ich prevencia					
Druh rizika	Väzba rizika na cieľ resp. nástroj implementácie PHRSR	Nežiaduce dôsledky	Zdroj rizika	Pravdepodobnosť výskytu	Zodpovednosť za monitorovanie a realizáciu opatrenia
Technické riziko	Technická infraštruktúra obce	Zastaraný tech. stav infraštruktúry, vysoké prevádzkové náklady a náklady na údržbu	Nedostatok finančných prostriedkov na obnovu budov a technickú infraštruktúru	90%	Obec
Ekologické riziko	Životné prostredie	Vytváranie čiernych skládok	Obyvatelia obce a blízkeho okolia	70%	Obec
Sociálne riziko	Spoločenský život a zánik tradícií	Nízka kvalita spoločenského života	Nezáujem verejnosti o veci verejné	90%	Obec
Ekonomické riziko	Rozpočet obce	Nízke zdroje na rozvoj obce	Štát a jeho politika	90%	Obec

### AKČNÝ PLÁN PRE ROZPOČTOVÝ ROK 2023 S VÝHLADOM DO ROKU 2025

Akčný plán pre Sociálnu oblasť v obci Šamudovce Priorita B) Zlepšenie vybavenosti obce			
Aktivita	Rok	Zodpovedá	Financovanie
<b>Projekt 2.1.1- Vybudovanie obecného športoviska</b>	2023-2025	Obec Šamudovce	50 000 €
<b>Projekt 2.1.2- Vybudovanie náučného chodníka v obci</b>	2023-2024	Obec Šamudovce	10 000 €

Akčný plán pre Environmentálnu oblasť v obci Šamudovce Priorita C) Zlepšenie stavu životného prostredia			
Aktivita	Rok	Zodpovedá	Financovanie
<b>Projekt 3.1.1 – Vybudovanie zberného dvora a kompostárne</b>	2023-2025	Obec Šamudovce	200 000 €

### Hodnotiace tabuľky pre výber projektov

V podmienkach obce Šamudovce, vzhľadom na jej veľkosť, nie je vytvorené konkurenčné prostredie pre posudzovanie, hodnotenie a výber projektov do Programu rozvoja obce, do Akčného plánu alebo pri začatí realizácie. V obmedzenom režime možno chápať ako určité konkurenčné prostredie len formu Obecného zastupiteľstva, vo fáze výberu projektov pre ich zaradenie do fázy



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

realizácie. Posudzovanie kvality projektu z hľadiska jeho konkurencieschopnosti je však mimoriadne dôležité a nevyhnutné pri príprave a podaní žiadostí o nenávratné finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu, ako aj zo zdrojov EÚ. Obec Šamudovce preto pri predkladaní projektov o NFP bude postupovať v zmysle stanovených kritérií:

- platná projektová dokumentácia a stavebné povolenie/splnená ohlasovacia povinnosť,
- vysporiadané vlastnícke vzťahy k pozemkom a majetku v rámci projektu,
- preukázateľne zabezpečené predfinancovanie, ako aj spolufinancovanie projektu,
- zabezpečený súlad projektu s hlavnými rozvojovými dokumentmi - Programom rozvoja obce Šamudovce, Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja, ako aj iných odvetvových dokumentov.

*Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov:*

Poradové číslo projektu	Hodnotiaca kategória	Hodnotiace kritérium	Konečné hodnotenie: Splňa/Nespĺňa	Získaný počet bodov

Konečné hodnotenie			Body
Priorita	Menej prioritný projekt, jeho realizácia nemá výrazný vplyv na naplnenie cieľa	Nízka	0-5
	Prioritný projekt pre napĺňanie cieľa, ale nezabezpečuje jeho úplné dosiahnutie	Stredná	6-9
	Prioritný projekt, ktorý má výrazný vplyv na napĺňanie cieľa a zabezpečuje jeho úplné dosiahnutie	Vysoká	10-15





## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

### ČASŤ 5 - Finančná časť

#### 1. Plán využitia/aktivizácie zdrojov vrátane finančného plánu

Finančná časť poukazuje na finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie Programu rozvoja obce Šamudovce. Súčasťou tejto časti je aj vymedzenie indikatívneho finančného plánu na celú realizáciu PRO a model viaczdrojového financovania.

Verejné zdroje z obecného rozpočtu a súkromné zdroje zodpovedajú v navrhnutom spôsobe financovania projektu minimálnemu povinnému podielu spolufinancovania pri využití prostriedkov zo štátneho rozpočtu a z fondov EÚ. Na finančné zabezpečenie opatrení a aktivít stanovených v PRO pre roky 2023-2028 bude obec môcť čerpať z týchto zdrojov:

- vlastné zdroje - rozpočet obce a mimoriadne príjmy,
- externé zdroje - fondy Európskej únie, dotácie zo štátneho rozpočtu a účelových fondov (Envirofond, MF SR), dotácie z rozpočtu samosprávneho kraja, bankové úvery, dary a príspevky od právnických a fyzických osôb, dary a príspevky iných inštitúcií.

Časový postup realizácie jednotlivých projektov však bude optimalizovaný podľa dostupnosti zdrojov z operačných programov.

Obec Šamudovce nemá dostatok vlastných zdrojov na zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja, sociálnej a environmentálnej oblasti. Obec nie je schopná takéto zdroje vytvoriť vlastnou hospodárskou činnosťou a nedostáva ani dostatok takýchto zdrojov zo štátneho rozpočtu, prípadne z rozpočtu vyššieho územného celku. Pre zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja je teda obec odkázaná na využívanie viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít a projektov, kedy dochádza k prepojeniu obecného rozpočtu na programový rozpočet vyššieho územného celku, na štátny rozpočet, ako aj na využívanie prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ. Obec v rámci nového programového obdobia, po roku 2022 počíta s minimálnou požiadavkou spoluúčasti 10% na spolufinancovaní projektov.

Harmonogram rozdelenia finančných prostriedkov v rámci jednotlivých rokov v nasledujúcej tabuľke predstavuje len odhad a plán čerpania, presné termíny realizovania jednotlivých projektov budú stanovené podľa aktuálnych výziev, dostupných úverových zdrojov, získaných dotácií a výšky vlastných zdrojov z rozpočtu obce.



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

Identif ikátor	Špecifický cieľ	Obdobie realizácie	Rozpočet spolu (tis)	2023 (tis)	2024 (tis)	2025 (tis)	2026 (tis)	2027 (tis)	2028 (tis)	2023- 2028 (tis)	2028- 2030 (tis)	2020- 2030 (tis)
1.1.1	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2023-2027	30	0	5	10	10	5	0	30	0	30
<b>HOSPODÁRSKA OBLASŤ</b>			<b>30</b>	<b>0</b>	<b>5</b>	<b>10</b>	<b>10</b>	<b>5</b>	<b>0</b>	<b>30</b>	<b>0</b>	<b>30</b>
2.1.1	Vybudovanie obecného športoviska	2023-2025	50	0	25	25	0	0	0	50	0	50
2.1.2	Vybudovanie nájomného bývania pre MRK	2023-2030	1000	0	100	200	200	100	100	700	300	1000
2.1.3	Vybudovanie náučného chodníka v obci	2023-2024	10	0	10	0	0	0	0	10	0	10
<b>SOCIÁLNA OBLASŤ</b>			<b>1060</b>	<b>0</b>	<b>135</b>	<b>225</b>	<b>200</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>760</b>	<b>300</b>	<b>1060</b>
3.1.1	Vybudovanie zberného dvora a kompostárne	2023-2025	200	40	100	60	0	0	0	200	0	200
<b>ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ</b>			<b>200</b>	<b>40</b>	<b>100</b>	<b>60</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>200</b>	<b>0</b>	<b>200</b>



## **ČASŤ 6 - Záver**

Program rozvoja obce Šamudovce vychádza zo základných potrieb obce Šamudovce, pričom hlavným cieľom rozvoja je zabezpečiť kvalitný životný štandard jej obyvateľov a zvyšovať konkurencieschopnosť obce a regiónu.

Program identifikuje rozvojový potenciál obce, poukazuje na silné stránky, identifikuje príležitosti, pričom však neopomína súčasné nedostatky, slabé stránky a problémy, ako aj potenciálne riziká a hrozby, ktoré sa počas realizácie projektových zámerov môžu vyskytnúť. Formulácia dokumentu smerovala k analýze všetkých hlavných problémov obce a života v nej – dopravná a technická infraštruktúra, životné prostredie, vzhľad a atraktivita obce, životná úroveň, rozvoj cestovného ruchu či možnosti voľnočasových aktivít. Dokument na základe kooperácii viacerých strán navrhuje viaceré projektové zámery, ktoré by prispeli k dosiahnutiu želaného stavu a zaisteniu zlepšenia súčasných podmienok.

PRO Šamudovce na roky 2023-2028 bol spracovaný v súlade s *Metodikou tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, verzia 1.0.3.*

Jedná sa o strednodobý strategický dokument, ktorý poukazuje na snahu samosprávy o smerovanie obce k udržateľnému hospodárskemu rozvoju a k napĺňaniu vízie. Zároveň sa jedná o otvorený dokument, ktorý je možné v prípade realizácie aktualizovať na základe aktuálnych potrieb obce. Úspešnosť definovaných projektov a aktivít rozvoja však primárne závisí od aktívnej podpory a účasti všetkých obyvateľov obce a aktérov rozvoja na území obce.



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

### 6.1 ZÁVEREČNÁ SPRÁVA

Schválenie PRO	
Názov dokumentu	Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028
Štruktúra dokumentu	<p><b>Časť 1 – Analytická časť</b> Analytická časť obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie.</p> <p><b>Časť 2 – Strategická časť</b> Táto časť obsahuje stratégiu rozvoja územia pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určuje hlavné ciele a priority rozvoja obce.</p> <p><b>Časť 3 – Realizačná a implementačná časť</b> Zameriava sa na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PRO, systém monitorovania a hodnotenia plnenia PRO s ustanovením merateľných ukazovateľov, tiež vecný a časový harmonogram realizácie PRO formou akčných plánov.</p> <p><b>Časť 4 – Finančná časť</b> Obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie PRO.</p>
Spracovanie	<p>Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028 bol spracovaný v súlade s <i>Metodikou tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, verzia 1.0.3.</i></p> <ul style="list-style-type: none"><li>- externí odborníci – spracovanie na kľúč, vypracovanie odborne spôsobilou osobou,</li><li>- s poslancami, starostom a pracovníkmi samosprávy.</li></ul> <p>Spracovanie dokumentu prebiehalo v termíne od marca 2023 – do apríla 2023.</p> <p>Riadiaci tím pozostával z: <b>Dodávateľ:</b> PhDr. Vladimíra Pazderová, PhD. <b>Starosta obce:</b> Emil Ircha <b>Poslanci obecného zastupiteľstva:</b> Maroš Lebeda, Anna Berešová, Lívia Ferková, Helena Demková, Tomáš Koreň, Roman Dziak, Ján Andrejko</p> <p>Financovanie spracovania dokumentu obec hradí z vlastných zdrojov.</p>
Prerokovanie	<p>Verejné pripomienkovanie prebiehalo v termíne 20.03.2023 - 04.04.2023. Dokument bol uverejnený na internetovej stránke obce Šamudovce a bol k nahliadnutiu na Obecnom úrade Šamudovce. V rámci možnosti pripomienkovania neboli doručené od občanov žiadne pripomienky.</p>
Schválenie	<p>Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028 bez pripomienok.</p> <p>Dňa 05.04.2023</p>



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

Číslo uznesenia OZ: 23/2023

Podpis štatutárneho zástupcu:

.....

*Emil Ircha,  
Starosta obce Šamudovce*



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

### PRÍLOHY

#### PRÍLOHA 1 - Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PRO

Meno	Pozícia	Kontakt
PhDr. Vladimíra Pazderová, PhD.	Externý dodávateľ	0907 703 218 <a href="mailto:vladimira.pazderova@a-w-a.eu">vladimira.pazderova@a-w-a.eu</a>
<b>Zoznam členov riadiaceho tímu</b>		
Emil Ircha	Starosta obce	0911276705 <a href="mailto:starosta@obecsamudovce.sk">starosta@obecsamudovce.sk</a>
<b>Zoznam členov pracovných skupín</b>		
<b>Funkcia v strategickom plánovaní</b>	<b>Funkcia v pracovnom zaradení</b>	
<b>Hospodárska skupina</b>		
Jana Lebedová	zodpovedná za finančnú časť, finančné plánovanie a rozpočty	<a href="mailto:podatelna@obecsamudovce.sk">podatelna@obecsamudovce.sk</a>
Mgr. Ivana Pavlíková	zodpovedná za stanovené ciele a opatrenia	<a href="mailto:podatelna@obecsamudovce.sk">podatelna@obecsamudovce.sk</a>
<b>Sociálna skupina</b>		
Mgr. Alena Andrejová	zodpovedná za strategickú a programovú časť	<a href="mailto:podatelna@obecsamudovce.sk">podatelna@obecsamudovce.sk</a>
Branislav Pavlov	zodpovedná za strategickú a programovú časť	<a href="mailto:podatelna@obecsamudovce.sk">podatelna@obecsamudovce.sk</a>
Bc. Ingrid Hujdičová	zodpovedná za strategickú a programovú časť	<a href="mailto:podatelna@obecsamudovce.sk">podatelna@obecsamudovce.sk</a>
<b>Environmentálna skupina</b>		
Helena Denková	dohľad nad jednotlivými zámermi	<a href="mailto:podatelna@obecsamudovce.sk">podatelna@obecsamudovce.sk</a>
Jana Dziaková	dohľad nad jednotlivými zámermi	<a href="mailto:podatelna@obecsamudovce.sk">podatelna@obecsamudovce.sk</a>
<b>Zoznam partnerov zapojených do spracovania PRO</b>		



## Program rozvoja obce Šamudovce na roky 2023-2028

### PRÍLOHA 2 - Zoznam skratiek použitých v Programe rozvoja obce Šamudovce

EÚ	Európska únia
PHSR	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PRO	Program rozvoja obce
NFP	Nenávratný finančný príspevok
NSRR	Národná stratégia regionálneho rozvoja
NUTS	Nomenklatúra územných štatistických jednotiek
OcÚ	Obecný úrad
OP	Operačný program
OZ	Obecné zastupiteľstvo
SR	Slovenská republika
SWOT analýza	Analýza silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb
SZČO	Samostatne zárobkovo činná osoba
SODB	Sčítanie obyvateľov, domov a bytov
ŠÚSR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
KSK	Košický samosprávny kraj
UPN	Územný plán
ŽoNFP	Žiadosť o nenávratný finančný príspevok
Z.z.	Zbierka zákonov







